

Izabela Kisłow-Bisztrai
Radca prawny (PL)

tel.: +48 608 780 923
tel.: +36 702 034 904
email: izabela.kislow@bisztrai.com

dr. Bisztrai Gábor
Adwokat (HU)

tel.: +36 30 372 3813
email: gabor.bisztrai@bisztrai.com

Bisztrai Ügyvédi Iroda
Capital Square, III. em., Váci út 76, HU-1133 Budapest
Lumen Business Centre, ul. Złota 59, 00-120 Warszawa

Szanowni Państwo,

przekazujemy w Państwa ręce drugi w tym roku numer informatora prawnego nt. ostatnich zmian w prawie polskim.

W najnowszym numerze Newslettera Polska piszemy m.in. o **niekonstytucyjności bankowego tytułu egzekucyjnego, surowych konsekwencjach nieskładania przez spółki sprawozdań finansowych do KRS, niedopuszczalności prokury łącznej z członkiem zarządu. Poruszamy także kwestie zmian w ustawie o VAT od usług elektronicznych.** Mamy nadzieję, że informacje w nim zawarte będą mogli Państwo wykorzystać w bezpiecznym prowadzeniu biznesu. Zapraszamy także na naszą stronę internetową www.bisztrai.com, gdzie w rubryce Centrum Prasowe zamieszczać będziemy publikacje dotyczące trudnych, a przez to interesujących zagadnień prawnych związanych z Państwa działalnością.

Z poważaniem,

Izabela Kisłow-Bisztrai
Radca prawny (PL)

dr. Gábor Bisztrai
Adwokat (HU)

Bankowy tytuł egzekucyjny niezgodny z Konstytucją

Bankowe tytuły egzekucyjne (BTE) wydawane dotychczas przez banki stanowią naruszenie zasady równego traktowania gwarantowanej w Konstytucji RP. Tak wynika z wydanego 14 kwietnia 2015 r. wyroku Trybunału Konstytucyjnego (TK).

BTE służył bankom jako środek windykacji należności od kredytobiorców z pominięciem sądowej drogi dochodzenia roszczeń. BTE mógł być podstawą wszczęcia i prowadzenia egzekucji po nadaniu przez sąd klauzuli wykonalności w terminie 3 dni od dnia złożenia przez bank wniosku. Sąd badał jedynie, czy BTE jest prawidłowy pod względem formalnym. Na podstawie BTE bank mógł wszcząć egzekucję komorniczą bez sprawdzania przez sąd, czy dług rzeczywiście istnieje, i w jakiej wysokości.

Zdaniem TK, prawo do wystawiania BTE narusza konstytucyjną zasadę równego traktowania zarówno w relacji między bankiem a klientem, jak i między bankiem a innymi wierzycielami. Bank i jego klient powinni mieć równe szanse obrony swoich praw i interesów wynikających z umowy zgodnie z zasadą formalnej równości stron. Bankowi przysługiwał przywilej wydawania tytułu egzekucyjnego, który zastępował orzeczenie sądu, co sprawiało, że bank działał jak sędzia we własnej sprawie. Pomijano przy tym merytoryczne rozpoznanie sprawy, uniemożliwiając dłużnikowi banku podjęcie obrony. Jedynym środkiem obrony przed BTE było wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego. Wiązało się to jednak dla dłużnika z koniecznością wniesienia wysokiej opłaty stosunkowej i przejęcia ciężaru dowodu. Zdaniem TK,

status banków, będących co do zasady prywatnymi przedsiębiorcami działającymi w celu osiągnięcia zysku, nie uzasadnia przyznania im takich przywilejów.

W opinii TK, BTE powoduje również nadmierne uprzywilejowanie banków w obrocie gospodarczym w porównaniu do innych wierzycieli. Inni wierzyciele nie mają bowiem równych z bankiem szans na zaspokojenie swoich roszczeń z majątku dłużnika. Wyrok TK oznacza, że banki będą dochodziły roszczeń od swoich dłużników w taki sam sposób, jak inne podmioty, tzn. na drodze postępowania sądowego, po merytorycznym rozpatrzeniu sprawy przez sąd, zakończonym wydaniem prawomocnego orzeczenia (wyroku, nakazu zapłaty). TK odroczył utratę mocy obowiązującej zakwestionowanych przepisów prawa bankowego do 1.08.2016 r., aby dać czas ustawodawcy na przyjęcie odpowiednich przepisów przejściowych.

Przymusowe wykreślenie spółki w razie niezłożenia sprawozdania finansowego

Sądy rejestrowe otrzymały możliwość wszczęcia z urzędu procedury rozwiązania i wykreślenia podmiotu wpisanego do KRS bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego w sytuacji, gdy podmiot ten nie wywiązuje się z obowiązków rejestrowych, np. nie składa sprawozdań finansowych. Wynika to z nowelizacji ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, która obowiązuje od 1 stycznia 2015 r. Nowelizacja ta ma doprowadzić do wykreślenia z KRS podmiotów nie prowadzących faktycznej działalności, tzw. spółek „uśpionych”, czy innch „martwych” podmiotów. Utrzymano przy tym dotychczasową, mało skuteczną procedurę tzw. postępowania przymuszającego, polegającą na wzywaniu spółki do złożenia zaległych dokumentów pod rygorem grzywny. Sąd rejestrowy nie musi korzystać z wspomnianej procedury przymuszającej, jeżeli z danych zawartych w aktach rejestrowych wynika, że nie doprowadzi ona do złożenia przez podmiot zaległych dokumentów.

Nowelizacja przewiduje, że **sąd z urzędu wszczyna postępowanie o rozwiązanie podmiotu bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego m.in. w przypadku, gdy podmiot ten nie dopełnił obowiązku składania rocznych sprawozdań finansowych przez 2**

kolejne lata obrotowe. Sąd zawiadomi podmiot o wszczęciu postępowania, wzywając go jednocześnie do wykazania, że faktycznie prowadzi działalność i posiada majątek. Sąd rejestrowy może zwrócić się do urzędu skarbowego i innych organów celem ustalenia, czy podmiot, którego dotyczy postępowanie, faktycznie prowadzi działalność i posiada zbywalny majątek. W przeciwnym razie, sąd ten orzeknie o rozwiązaniu podmiotu i jego wykreśleniu z rejestru.

Warto przy tym wspomnieć, że istnienie niezaspokojonych zobowiązań ciążyących na podmiocie wpisanym do rejestru nie wyłącza możliwości rozwiązania tego podmiotu bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego. **Majątek podmiotu wykreślonego z rejestru przechodzi nieodpłatnie na Skarb Państwa, który z nabytego mienia ponosi odpowiedzialność za zobowiązania rozwiązanego podmiotu.** Roszczenia wierzycieli mogą być dochodzone przeciwko Skarbowi Państwa w ciągu jednego roku od chwili nabycia mienia przez Skarb Państwa. W tym samym terminie wierzyciele, którzy uzyskali tytuł egzekucyjny przeciwko rozwiązanemu podmiotowi, powinni złożyć wniosek o wszczęcie egzekucji. W przeciwnym razie roszczenie stwierdzone w tytule egzekucyjnym wygaśnie.

Ustawodawca przewidział 6-miesięczny termin od wejścia w życie nowelizacji na wykonanie przez przedsiębiorców zaległych obowiązków rejestrowych. Oznacza to, że **aby uniknąć postępowania o rozwiązanie i wykreślenie z rejestru, należy do 1 lipca 2015 r. złożyć zaległe roczne sprawozdania finansowe lub inne dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe.**

Wpis do KRS prokury łącznej z członkiem zarządu niedopuszczalny

Ustanowienie i wpisanie do rejestru przedsiębiorców KRS tzw. prokury łącznej niewłaściwej (nieprawidłowej, mieszanej), czyli prokury udzielonej jednej osobie z zastrzeżeniem, że może ona działać tylko łącznie z członkiem zarządu nie znajduje podstaw prawnych. Tak wynika z uchwały Sądu Najwyższego (SN) z 30 stycznia 2015 r. wydanej w składzie 7 sędziów. W uchwale tej wskazano, iż dotychczasowe wpisy w Krajowym Rejestrze

Sądowym przewidujące prokurę łączną niewłaściwą powinny zostać wykreślone przez sąd rejestrowy z urzędu.

O rozstrzygnięcie w powyższym zakresie wystąpił Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ze względu na dotychczasowe rozbieżności w wykładni i stosowaniu przepisów. W praktyce obrotu powszechnym było ograniczanie swobody działania prokurentów poprzez wprowadzenie obowiązku współdziałania z członkiem zarządu. Niektóre sądy rejestrowe dopuszczały taką możliwość, podczas gdy inne odmawiały wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS (w *Dziale 2 Rubryka 3 – Prokurenci*) prokury udzielonej pojedynczej osobie z adnotacją „prokura łączna z członkiem zarządu”.

SN wyjaśnił, że na podstawie przepisów kodeksu cywilnego dopuszczalne jest udzielenie tylko trzech rodzajów prokury: samoistnej (gdy prokurent działa samodzielnie), łącznej (gdy kilku prokurentów działa razem) oraz oddziałowej (ograniczonej do spraw związanych z oddziałem przedsiębiorstwa). Nie ma więc podstaw, aby przyjąć konstrukcję tzw. prokury łącznej niewłaściwej, w której tylko jedna osoba jest prokurentem, a skuteczność jej oświadczeń woli jest uzależniona od oświadczenia woli członka zarządu. SN przypomniał, że prokurent jest specjalnym pełnomocnikiem, który - jeżeli nie jest to prokura łączna - może samodzielnie składać oświadczenie woli w zakresie spraw określonych w ustawie.

Dopuszczenie do tego, aby skuteczność oświadczeń woli prokurenta zależała od woli członka zarządu, uczyniłoby z prokurenta nie samodzielnego pełnomocnika jak zamierzał ustawodawca, ale pomocnika zarządcy, który jest mu podporządkowany. Takie ograniczenie umocowania prokurenta jest sprzeczne z istotą pełnomocnictwa.

Sąd Najwyższy zwrócił także uwagę, że czym innym jest współdziałanie prokurenta i członka zarządu wykorzystywane przy reprezentacji spółki kapitałowej. Zgodnie z kodeksem spółek handlowych (ksh), w przypadku wieloosobowego zarządu do skutecznego złożenia oświadczenia woli za spółkę, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, wymagane jest współdziałanie członka zarządu i prokurenta, lub dwóch członków zarządu. Zdaniem SN nie ma przeszkód, żeby w rejestrze przedsiębiorców KRS w rubryce dotyczącej zasad

reprezentacji spółki wpisać, gdy tak stanowi umowa spółki lub statut, że oświadczenie woli za spółkę może składać jeden z prokurentów łącznych oraz członek zarządu. Prokurent nie będzie działał wówczas w zakresie swojego umocowania z udzielonej mu prokury, ale w zakresie umocowania członka zarządu, działając na podstawie przepisów ksh o reprezentacji.

SN uznał, że czynności prawne dokonane przed 30 stycznia 2015 r. przez prokurentów, których zakres uprawnień został w KRS określony jako „prokura łączna z członkiem zarządu”, są ważne i skuteczne. Długotrwała praktyka sądów rejestrowych polegająca na uznawaniu tzw. prokury łącznej niewłaściwej nie powinna bowiem prowadzić do podważenia bezpieczeństwa obrotu i pozbawienia skuteczności już dokonanych czynności. Z tego względu wykładnia przyjęta przez SN w uchwale obowiązuje od chwili jej podjęcia ze skutkiem na przyszłość.

Z powyższej uchwały SN wynika, że przedsiębiorcy, którzy będą chcieli ograniczyć/ kontrolować zakres uprawnień prokurenta, od 30.01.2015 r. mogą to zrobić jedynie udzielając prokury łącznej z innym prokurentem (a nie członkiem zarządu). W spółkach, w których dotychczas był powołany tylko jeden prokurent, będzie się to wiązało z koniecznością powołania drugiego prokurenta (np. poprzez udzielenie prokury pracownikowi spółki). Przedmiotowa uchwała nie ma wpływu na możliwość ograniczenia uprawnień członka zarządu do reprezentacji spółki poprzez wprowadzenie konieczności współdziałania z prokurentem.

VAT od usług elektronicznych według stawki w państwie konsumpcji

Od 1 stycznia 2015r. polski przedsiębiorca świadczący usługi elektroniczne, nadawcze i telekomunikacyjne na rzecz osób fizycznych w innym państwie UE, niż państwo, gdzie znajduje się jego siedziba ma obowiązek rozliczania podatku VAT w państwie konsumpcji usługi według obowiązującej w nim stawki VAT. Wynika to z nowelizacji ustawy o VAT i przepisów unijnych.

Państwem konsumpcji jest państwo, w którym odbiorca ww. usługi ma swoją siedzibę, stałe miejsce

zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu. Dotychczas usługi elektroniczne, telekomunikacyjne i nadawcze świadczone na rzecz zagranicznych osób fizycznych były opodatkowane w państwie siedziby usługodawcy – polski przedsiębiorca naliczał VAT według stawki obowiązującej w Polsce i rozliczał podatek w polskim urzędzie skarbowym.

Aby uniknąć konieczności rejestracji do celów VAT w zagranicznych urzędach skarbowych, przedsiębiorca może skorzystać z procedury szczególnej MOSS, tj. małego kompleksowego punktu obsługi. Procedura ta służy uproszczeniu rozliczeń podatkowych i przewiduje, że przedsiębiorca będzie się rejestrował jako podatnik VAT i składał deklarację tylko do urzędu skarbowego w państwie swojej siedziby. Przedsiębiorca mający siedzibę w Polsce powinien dokonać zgłoszenia do naczelnika II Urzędu Skarbowego Warszawa-Śródmieście. Ustawa nakłada na podantika-usługodawcę zarejestrowanego w procedurze MOSS obowiązek składania kwartalnych deklaracji, w których należy wykazać usługi na rzecz zagranicznych osób fizycznych z podziałem na państwa konsumpcji i stosowane w nich stawki VAT. Kwoty w deklaracji VAT należy podać

w Euro, w tej walucie należy również rozliczać i wpłacać podatek. Podatnicy zarejestrowani na potrzeby procedury MOSS są ponadto zobowiązani prowadzić elektroniczną ewidencję transakcji objętych procedurą szczególną rozliczania VAT. Ewidencję należy przechowywać przez okres 10 lat i udostępnić na każde żądanie polskiego urzędu skarbowego lub urzędu skarbowego państwa członkowskiego konsumpcji.

****

maj, 2015 roku

Zespół Kancelarii Adwokackiej Bisztrai

Celem niniejszego Newslettera jest jedynie naświetlenie zmian w prawie polskim. Pomimo najściślej praktycznego nastawienia teksty w nim zawarte nie są opiniami prawnymi, które mogłyby być wykorzystane wprost i bez dodatkowej weryfikacji stanu faktycznego. Mogą Państwo korzystać z niniejszych publikacji do własnego użytku pod warunkiem zachowania informacji o autorze oraz źródle jej pochodzenia. W razie jakichkolwiek szczegółowych pytań lub jeżeli chcą Państwo podzielić się z nami swoimi uwagami prosimy o bezpośredni kontakt z naszymi prawnikami.